

CYETJE

z vertov sv. Frančiška.

Časopis za verno katoliško ljudstvo,
zlasti za ude tretjega reda sv. Frančiška.

S privoljenjem cerkvenih in redovnih oblasti

vrejuje in izdaja

P. Stanslav Škrabee,
mašnik frančiškanskega reda na Kostanjevici.

VSEBNA 11. ZVEZEK.

Mons. Andrej Jordan, knez nadškof goriški, metropolit ilirski	321.
Mesec oktober. Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.	
Triindvajseti dan. Kako je sv. Frančišek cerkve in drugo svete stvari spoštoval.	322.
Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.	
XII. pogl. Kako je blažena Krescencija izvajala pokorščino	327.
Serce Jezusovo, naša tolažba	333.
O spovedi iz pobožnosti. (Konec)	337.
Brat Julijan iz Spire. Njegova dela. 2. Oficij sv. Antona	339.
Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.	
O sumljivih razodetjih in prikaznih	344.
Kako treba razumevati sveto pismo	345.
Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju (Dalje.)	346.
Priporočilo v molitev	351.
Zahvala za vslišano molitev	352.
Na znanje	352.

V GORICI
Hilarijanska tiskarna
1902.

Izhaja v nedoločenih obrokih. Stane cel tečaj (12 zvezkov) 150 v.

Knjižne novosti.

Male dnevnice v čast presvetemu Srcu Jezusovemu. — Zvezček 24 strani v 12°; dobiva se v prodajalnici „Katoliškega tiskovnega društva“ v Ljubljani po 10 h.

De Consummatione Sanctorum quaestio unica auctore P. Ludovico Ciganotto a Motta ad Liguentiae flumina O. F. M. Philosophiae et S. Theologiae Lectorae generali (*pro manuscripto*) Venetiis 1902. —

Vsebina te knjige je obsežna v zaključbi: „Cum possibile et conveniens esse videatur unio hypostatica Verbi cum creatura rationali glorificata, haud improbabile futuram eandem esse, post finale iudicium, existimamus.“ — Bistroumni, v skolastični filozofiji in teologiji, zlasti v Skotovih spisih jako izvedeni pisatelj je zdaj lektor v frančiškanskem samostanu v Dubrovniku v Dalmaciji. Tja naj se oberne, kedor želi knjigo imeti; stane pri pisatelju 2 kroni. Priporočamo jo vsem, ki imajo zmožnost in voljo, globlje se potopiti v dogmatične preiskave. Knjiga je natisnjena „ko rokopis“ z namenom, da bi veščaki premozgali misel pisateljevo in mu naznanili, kako in kaj sodijo o njej. Mi moremo le najboljšega uspeha želeči izvrstnemu mlademu učenjaku. —

V. A. Bogorodickij, **Sklonenije v arijevroejskih jazykah.** Kazani, 1902. — Cena 80 kop. — Sklad v knjižnyh magazinah Dubrovina i Br. Bašmakovyh v Kazani. —

Ta najnovejši spis univ. prof. Bogorodickega posebno priporočamo mladim Slovencem, ki imajo veselje do primerjajočega jezikoslovja. B. se omejuje na sanskert, gerščino, latinščino in staroslovenščino ter razlaga sklanjo teh jezikov, primerjajoč jih mej sabo, jako jasno in prepričavno. Seveda mu je znano vse, kar so dotičnega pisali odlični jezikoslovci. Vprašanjem, ki do zdaj še niso za trdno rešena, bistroumno določuje več ali manjšo verjetnost. Mej temi vprašanji je eno ali dvojje, o katerih sem pred leti tudi jaz objavil svoje misli in dovoljujem si gosp. profesorja na to opozoriti.

Pervo se tiče edinstvenega rodivnika pri deblih na *a*, ki ima v stari slovenščini končnico *-y*, za mehкими soglasniki *-ę*. B. razlaga to končnico ko nastalo po analogiji množstvenega toživnika in imenovavnika:

„Čtoby penjatj, kakim obrazom *G. sg.* mog polučitj okončanie po analogiji k *N. pl.*, nužno pripomnitj, čto v nekotoryh sklonenijah okončanie *G. sg.* = *N. pl.* (napr. d^lne, kosti, okna). Privyčka k odinakovosti okončanja v etih padežah rasprostranilasj i na pervoje sklonenije takim obrazom, čto kakovo bylo okončanie v *N. pl.*, takovo že stalo i v *G. sg.*, t. j. *-y* (*-ę*).“

Staroslov. pisava v resnici ne kaže nobenega razločka mej tem in onim padežem. Vender iz tega ne smemo sklepati, da ga tudi v izreki ni bilo. V hervaščini in v mnogih primerih tudi v ruščini in naši slovenščini je ohranjen razloček do današnjega dne, kaker sem že omenil v Cv. XIII., 8., str. 1., op 3. pod čerto. V hrv. je *-e* v ed. rod. dolg, v mn. im. in tož. pa kratek; tudi povdarek je v mnogih besedah v raznih padežih različen. Poslednje velja tudi o ruščini in naši slovenščini; pri nas je *-e*, keder je povdarjen, v rod. zategnjen, v im. in tož. potisnjen; ruščina ima v takih besedah v rod. na zadnjem, v im. in tož. na prvem zlogu povdarek. Kako bi bilo to mogoče, ako bi bil ed. rod. le kar po mn. im. posnet? Da bi bil razloček v izreki nastal še le pozneje, v vsakem teh jezikov posebej, tega ne moremo misliti; ni dvojbe torej, da je imela že stara in prvotna slovenščina v ed. rod. končnico dolgo in v mnogih primerih povdarjeno,

CVETJE

z vertov svetega Frančiška.

XIX. tečaj.

— V Gorici 1902 —

II. zvezek.

Mons. Andrej Jordan

knez nadškof goriški, metropolit ilirski.

Nepričakovano hitro po britki zgubi nepozabljivega kneza nadškofa kardinalja *Missia* pozdravljamo novega vikšega pastirja goriške nadškofije. Kaker zuano, je to tukajšnjega metropolitanskega kapiteljna bivši prošt, Mons. Andrej Jordan, ki je bil izbran že po smerti kneza nadškofa *Alojzija Zorna*, da ko kapiteljski vikarij vlada nadškofijo in mu je bila ista služba vdrugič zaupana po smerti kardinalja *Missia*. Sedanje povzdignjenje splošno priljubljenega gospoda ni prišlo torej nepričakovano in lahko rečemo, da enako vgaja obema narodoma nadškofije. Zato moramo le Boga prositi, da ohrani *Njegovo Prevzvišenost* na častitljivem prestolu goriške cerkve mnogo let na splošno korist in popolno veselje vsem. V ta namen priporočamo od nekedaj tudi nam s posebno prijaznostjo naklonjenega prevzvišenega kneza nadškofa vsem dragim bravcem v stanovitno pobožno molitev. Bog Ga živi in kar najobilniše blagoslovi!

Mesec oktober.

Premišljevanja o življenju sv. Frančiška.

(Posnel iz laškega „Il mese consacrato al serafico Patriarca S. Francesco, del P. Candido Mariotti“ p. C. L.)

Triindvajseti dan.

Kako je sv. Frančišek cerkve in vse druge svete stvari spoštoval.

1.

Gdor živo veruje in ima gorečo ljubezen do Boga in do skrivnosti naše svete vere, mora tudi hiše Božje in vse druge svete stvari visoko spoštovati. Skrinja zaveze je bila v starem testamentu le neko znamenje zveze mej Bogom in izraeljskim ljudstvom, šotor in tempelj sta bila kraj Božje pričujočnosti, kraj molitve in darovanja in vse druge judovske obredne stvari so bile, kaker govori sv. Pavel, le senca prihodnjih in vender so Izraeljci vse to visoko spoštovali in tako visoko cenili, da so se mej najbolj srečna ljudstva šteli, in to po vsi pravici. Kako naj pa mi katoliški kristijani svoje cerkve in druge svetinje naše svete vere cenimo in spoštujemo, ko nam niso samo znamenje Božje pričujočnosti ampak kraji, kjer Bog resnično in osebno stanuje do konca sveta? kraji, kjer se opravlja najsvetejše darovanje edिनorojenega Sinu Božjega, nekervava daritev svete maše v odpušcanje naših grehov? kraji molitve in tolike svetosti, da jih smemo popolnoma samim nebesam primerjati in je mej njimi in nebesi le ta razloček, da nebeški prebivavci Boga gledajo od obličje do obličja, kakeršen je, mi ga pa v naših cerkvah gledamo z očmi sv. vere? Sè vso pravico smemo mi katoličani z očakom Jakobom vsklikniti: „O kako svet je ta kraj, v resnici ni drugega, kaker hiša Božja in vrata nebeška!“ S kraljevim prerokom Davidom smemo prepevati: „O kako ljubeznivi so tvoji šotori,

o Gospod vojnih trum! Moja duša hrepeni po tvojih prebivališčih. Blager tistim, ki prebivajo v tvoji hiši, oni te hvalijo na vekomaj! Koliko je več vreden en sam dan v tvoji hiši, kakor tisoč v palačah posvetnjakov!“ Vere, žive vere le potrebujemo, in tudi mi bomo tako spoštovali svete hiše Božje. S kolikim spoštovanjem, s koliko pobožnostjo bi ne pokleknil pred hišico, v kateri je beseda meso postala? pred hlevom, v katerim se je Jezus rodil? pred križem, na katerem je vmerl? pred grobom, v katerega je bil položen? pred vsako drugo stvarjo, katera je bila kako v zvezi z našim odrešenjem, ko bi nam bilo dano, jo videti? Vse te stvari so svete in častitljive, pa so vendar le samo znamenja in spomini in so zavoljo tega manjše vrednosti, kakor cerkev in v cerkvi ciborij, v katerem se hrani najsvetejši zakrament presvetega Rešnjega Telesa.

2.

Sv. Frančišek, katerega je Bog poklical, da bi s svojimi duhovnimi brati podpiral duhovno cerkev Kristusovo na zemlji, je z največjim spoštovanjem častil tudi poslopja, v katerih Bog mej nami prebiva. To njegovo veliko spoštovanje do cerkva in do vsih drugih Bogu posvečenih stvari se razodeva v teh le njegovih besedah: „Gospod mi je dal toliko vero v njegovih cerkvah, da sem priprosto molil in rekel: Molimo te, o Gospod Jezus Kristus, tukaj in v vsih drugih cerkvah, katere so po vesoljnem svetu, in te hvalimo, ker si s svojim svetim križem svet odrešil.“ Ko je v revni in skoraj razpadli cerkvi sv. Damijana klečal in molil, je zaslišal glas iz nebes, ki mu je rekel: „Pojdi Frančišek in popravi mojo hišo, katera se podira“ in ker si je te besede razlagal o tisti cerkvi, si je na vso moč prizadeval jo popraviti. Hitro je prodal svojega konja in precej sukna, da bi v tisti cerkvi vsaj ena svetilnica gorela. Šel je potem po mestu prosit in le Bogu je znano, kolikanj zasmehovanja

in zaničevanja je pri tem prestatl moral. Delal je pri popravu cerkvice cele dneve, na svojih ramah je donášal kame-
nje, apno, les in kar je bilo družega potrebno. Ko je bila
ta cerkev popravljená, se je precej druge lotil, namreč cerkve
sv. Petra, in to zaveljo mnorega spoštovanja do poglavarja
apostelnov. Tudi to se mu je posrečilo popravitl, zakaj
ljudje so mu začeli radovoljno dajati mnogo miloščine, ko
so videli, kako je prejšnje darove dobro porabil v popravu
cerkvice sv. Damijana. Ni mu pa še bilo zadosti; popra-
viti je hotel še tretjo, ki je bila blizu Asiza in je bila v
tako slabem stanu, da se v nji ni več služba božja obhajaia,
ampak je bila zavetjišče pastirjem in drugim, keder je bilo
slabo vreme. To je bila cerkev sv. Marije angeljske, ali
Poreijunkula, katera je potem postala mati vseh cerkva celega
reda. Vse to je storil sv. Frančišek precej v začetku svo-
jega spreobrnjenja; kolikanj je pa še potem storil do
svoje smerti! Zgodovina nam pripoveduje, da ni mogel ter-
peti, ko je kako cerkev v zanemarjenem stanu zapazil, po-
seбно na deželi; sam je šel tja in jo je očistil, osnažil in
uredil, koliker mu je le mogoče bilo. Vedno je tudi skerbcl,
da bi v kaki cerkvi ne zmanjkalo hostij za svete maše, ali
pa bi ne bile spodobne za to sveto opravilo; sam jih je
tedaj pekel in jih mej cerkve delil.

3.

Kako lepe nauke nam daje naš sv. oče Frančišek s to
svojo veliko skerbjo za svete hiše Božje in s svojim spošto-
vanjem do njih. S tem nas je posebno učil, kako se mo-
ramo tudi mi vsak po svojem stanu in zmožnosti prizadevati,
da bodo naše cerkve, svete posode, cerkvena oblačila itd.
vedno spodobne, čiste in v dobrem stanu, z eno besedo take,
kaker to zahteva svetost kraja in svetost tiste skrivnostne-
daritve, katera se v naših cerkvah opravlja. Napačno bi
tedaj ravnali redovniki, kaker tudi drugi pobožni kristijani,

ako bi si mnogo prizadevali svoja stanovanja in vse drugo, kar jim v pozemeljsko življenje služi, v dobrem stanu imeti, hišo Božjo bi pa zanemarjali in bi za njo ne imeli skerbi, da bi jo čisto, spodobno ohranili ni sè vsem potrebnim preskerbeli. Nadalje nas hoče sv. Frančišek tudi učiti, da moramo enako skerb imeti tudi za druge cerkve. Pogostokrat imamo priložnost videti cerkve, katere so ali zaradi uboštva, ali neugodnosti časov, ali pa tudi zaradi nemarnosti onih, ki bi imeli za nje skrbeti, v tako žalostno zanemarjenem stanu, da bi človek ne hotel v njih stanovati. Če v takem slučaju že ne moremo ali nočemo lastnoročno pomagati in tako zanemarljeno hišo Božjo osnažiti in primerno urediti, kaker je to storil sv. Frančišek, potrudimo se vsaj toliko, da bomo z opominjevanjem in s prošnjami one k temu pripravili, kateri imajo dolžnost, za dotično cerkev skrbeti. Pred vsem pa skerbimo za to, da se bomo ne le sami v cerkvi spodobno in spoštljivo obnašali, ampak da bodo tudi drugi spoštovali svetost kraja in se vsega varovali, kar bi moglo hišo Gospodovo na kak način sramotiti ali oskruniti. Naj nas pri tem vodi duh kralja Davida, Matatija in tolikanj drugih, ki so v sveti gorečnosti in modrosti takim oskrnjevanjem hiše Gospodove pretili z Božjim maščevanjem. In Jezus sam, akoravno je bil krotak kaker jagnje, ko je videl, da so judje tempelj Gospodov oskrnjevali, se ni mogel zderžati, da bi jih ne bil vun zapodil.

Zgled.

V zgled naj nam služi pismo, katero je sv. Frančišek vsim duhovnikom celega sveta pisal in je bilo slovenski prvič natisnjeno v 1. letniku „Cvetja“ str. 324. To je:

Svojim častitim gospodom v Kristusu, duhovnikom, ki so na vsem svetu in žive po določbah svete katoliške vere, brat Frančišek, mali in najmanjši hlapec, pozdravljenje sè vsem spoštovanjem in poljubom nóg.

Ker sem postal vsem dolžnik, pa vam zavoljo svojih slabosti ne morem več pričujoč sè svojimi besedami zadošče-
vati, zato sprejmite se vso ljubeznijo in blagovoljnostjo to
moje z malo besedami napisano opominjevanje in spodbujanje.

Pomislimo vsi duhovniki veliko pregreho in nevednost,
v kateri so neketeri glede presvetega telesa in kervi našega
Gospoda Jezusa Kristusa in glede presvetih imen in njegovih
pisanih besed, ki posvečujejo telo. Vemo, da ne more biti
sveto Rešno Telo, ako se prej ne posveti z besedo. Nič nam-
reč nimamo in ne vidimo telesno na tem svetu od samega
Najvikšega, kaker le telo in kri in imena in besede, s kete-
rimi smo vstvarjeni in rešeni od smerti k življenju. Vsi pa,
ki opravljajo tako syete skrivnosti, naj pomislijo sami pri
sebi, posebno tisti, ki jih tako nepremišljeno opravljajo, kako
slabi so kelihi in korporalji in pertjé, kjer se posvečuje telo
in kri našega Gospoda in mnogi je puščajo na nespodobnih
krajih, nosijo tako, da se Bogu vsmili, nevredno vživajo in
nepremišljeno drugim delijo. Tudi imena in besede njegove
pisane se dostikrat z nogami pohodijo, ker živaljski človek
ne ume tega, kar je božje. Ali nas zavoljo vsega tega ne
gane ljubezen, dasiravno se nam daje v roke dobrotljivi Bog
sam in se ga dotikamo in ga vsaki dan sprejemljemo sè
svojimi ustmi? Ali ne vemo, da imamo priti v njegove roke?

Poboljšajmo se torej berž in za terdno v vseh teh in
drugih rečeh, in kjerkoli bo presveto telo Gospoda našega
Jezusa Kristusa brez dovoljenja postavljeno in puščeno, naj
se vzame s tistega kraja in na dragocén kraj postavi in za-
klene. Ravno tako imena in besede Gospodove pisane, kjer
koli se najdejo na nečednih krajih, naj se pobero in na spo-
doben kraj denejo. Saj vemo, da imamo vse to dopolnjevati
čez vse po zapovedih Gospodovih in določilih svete matere
cerkve. In kedor tega ne bo storil, vedi, da bo na sodnji
dan odgovor dajal pred Gospodom našim Jezusom Kristusom.

Da se bo pa to pisanje bolje moglo izpolnjevati, naj

vedo, da so blagoslovljeni od Gospoda Boga, kateri je bodo dajali prepisati. Gospod naš Jezus Kristus naj sè svojo sveto milostjo napolni in pokrepča vse moje gospode.

P r a v i l o s v. F r a n č i š k a : „Hočem, da se najsvetejše skrivnosti presvetega Rešnjega Telesa hranijo na najspodobniših krajih.“

MOLITEV.

O Gospod, ko bi jaz imel bolj živo vero, ko bi bil bolj vnet za tvojo čast in bi bolj spoznal svete dolžnosti duhovnega stanu, o, potem bi z večo skerbjo in gorečnostjo delal za lepoto in spodobnost tvoje svete hiše; odstranil bi iz cerkve vse pohujšanje, katero se večkrat v nji godi; sveto bi opravljal najsvetejše skrivnosti in se varoval vsake pomanjkljivosti glede Nejsvetejšega zakramenta. Odpusti mi, o Gospod, kar sem se dozdej v tem pregrešil in užgi v mojem sercu ogenj svete vere, gorečnost za tvojo čast in tvojo slavo, da bodem tako vreden duhovnik in ud svete cerkve in enkrat tudi sprejet v večna tvoja prebivališča v nebesih.

Čednosti bl. Marije Krescencije Kaufbajrenske.

XII. Poglavje.

Kako je bl. Krescencija izvajala sv. pokorščino.

„Vsi, ki se obotavljajo slušati, so oddaljeni od duha božjega“. Te resnične besede je služabnica božja večkrat ponavljala in bila od njih tako prevzeta, da bi bila tisočkrat raje življenje zgubila, kaker pa le za las od sv. pokorščine odstopila. Pokorščino je imenovala „svojo romarsko palico, s katero duša varno hodi po poti čednosti, da, tako rekoč leti, dokler srečno ne konča svojega popotovanja po ozki stezi popolnosti iz časnega v večno življenje“.

Pod to pokorščino pa je razumela Krescencija kerščansko pokorščino, katera požene iz korenine sv. vere. Najde se namreč še neka druga, namreč človeška pokorščina, ki obstoji v neki

postrežljivi natori združeni z dobro vzgojo. Tudi ta iz natornih nagibov včasih kaj velikega stori in je zunanje močno podobna pravi čednosti. Toda ta natorna poslušnost kaže večkrat sužniškega duha, ne pa kerščansko čednost; pogosto je le služba ljudem, ne pa Bogu.

Le kedor vidi v povelju predstojnika voljo božjo, ta ima kerščansko čednost pokorščine. O tej veljajo besede: „Bogu služiti se pravi vladati“, in kedor se vadi v tej čednosti, se toliko bolj duhovno vzdiguje, koliker bolj se zunanje ponižuje.

To pravo čednost je bl. Krescencija učila svoje gojenke ter jim priporočala, naj gledajo in spoznavajo Boga samega v svoji prednjici ali svojem spovedniku in tako rade in spoštljivo naj sprejmejo iz njih ust vsako povelje, kaker bi ga slišale iz samih ust božjih. Nad vso mero je povzdigovala tako pokorščino ter učila, da ona da človeku pravo prostost, to prostost namreč, da človek ne more grešiti, ako to pokorščino izkazuje. Ta pokorščina je naj krajša in najbolj gotova pot do popolnosti. Mora pa biti slepa in obenem jasno videča pokorščina, ketera povelja ne preiskuje, temuč hitro spolni; keteri zadosti en migljaj; ketera se ne ozira na nič družega, kot na Kristusa, čiger osebo predstojniki predstavljajo; ketera se ne opira na nič družega kot na besede večne resnice: „Kedor vas posluša, mene posluša“. Čudovit je vseh te čednosti. Pri najmanjših vajah obrodi najlepši sad; ona pozlati vse, mej tem ko druge čednosti k večemu posrebré; najgrenkejšo grenkobo napravi sladko in najslabše napravi dragoceno pred Bogom. Boljše je iz pokorščine pobrati slamnato bilko, kaker pa iz lastne volje še tako velike reči storiti.

Sama se je vedno vadila v tej pokorščini in pogostokrat tako molila: „O Bog, moj stvarnik in največa dobrota, to tvoje povelje sprejemem z veseljem in iz čiste ljubezni do tebe; sprejmi tudi ti milostno od tvoje vboge sužuje Krescencije dobro voljo in pokorščino, katero zdaj v tvojo čast darujem“.

Pervi sad te vaje je bil, da se ni prav nič na to ozirala, kakšne lastnosti imajo ljudje, ki ji božjo voljo naznanjujejo ali iz kakih nagibov ji kaj vkažejo. Kaker je rekel nekedaj sv. oče Frančišek, da z milostjo božjo rad sluša zadnjega novince, prav kaker najstarišega in najbolj častitljivega sobrata, ravno tako je bilo tudi nji vse eno, ali je bila oseba, katero je poslušala, mlada ali stara, modra ali nemodra, nji prijazna ali neprijazna. Vedno se je ozirala le na Boga in slušala z otroško priprostostjo. Pred-

stojnice je imenovala svoje „bliščeče zvezde“, katerim se mora dati voditi. Rekla je: „Predstojnica je orodje božje, s katerim nas Bog vodi. Bog zapoveduje predstojnikom in predstojniki nam; toraj je gotovo, da ne slušamo ljudi, temuč Boga“.

To je bil vzrok, da se je popolnoma podverгла volji svojih višjih. Mnogo imamo prič, ki nam spričujejo, kako velika je bila njena čednost pokorščine v lahkih in tudi najtežjih rečeh. Kako je bila pokorna svojim starišem, so oni sami povedali, da se v domači hiši ni nikedar v nobeni reči pregrešila zoper pokorščino. O njenem redovnem življenju piše sestra Jožefa Anger: „Lastna volja je v nji odmerla. Nikedar ni preiskavala vzrokov povelja svojih predstojnic in nobene razlike ni delala, je li bilo povelje lahko ali težko. Povelje svojih višjih je spoštovala kot povelje božje in nič družega ni želela, kaker v pokorščini in iz pokorščine živeti, terpeti in vmreti. To sem vedno na nji videla in od nje slišala. Nje pokorščina je bila splošna, hitra, vesela in stanovitna do smerti. Slušala ni le povelja, temuč vsak migljaj predstojnice, ob vsaki uri, po dnevu in po noči, brez vsake izjeme“.

Pri prvem znamenju zvončka, ki je klical h kaki pobožni vaji, na prvi migljaj predstojnice je pustila vse pri miru in odložila iz rok; pričete čerke ni končala, da, žlico je odložila in ne povžila zajete hrane, ako jo je pokorščina kam poklicala.

Zoper pokorščino ni nič storila, vse pa iz pokorščine. Večkrat je rekla: „Nič iz lastne volje, vse pa iz pokorščine“.

Pokorščina, ki izvira iz luči vere in jo navdušuje ljubezen, prestane najhujše poskušnje. To vidimo na tej Bogu in pokorščini iz ljubezni vdani duši. Po božji volji je imela mnogo priložnosti, da je postala naj lepši zgled pokorščine s svojimi junaškimi in zaslužljivimi vajami v tej čednosti. Kolika je bila njena pokorščina pod osorno in strogo prednjico M. Terezijo, kako se je sama postavljala zasmehovanju posvetnih ljudi, nočemo ponavljati; navedemo le pomenljive besede, ketere je takrat spregovorila: „Ako bi mi moja prednjice in kak angelj ob enem času kaj vkazala, bi najpoprej slušala prednjico, ker v tem se človek ne more motiti, zakaj Gospod govori: kedor vas posluša, mene posluša“.

Splošno smo vže povedali, na kako težke poskušnje je iz višjih namenov postavljala prednjica Ivana pokorščino sv. služabnice božje.

Povedati hočemo še neketere posebne slučaje. V zimskem času ji je enkrat vkazala, napraviti kepe iz snega, ter jih na

gorki peči sušiti. Hitro je storila in ko je bilo zaradi stopljenega snega vse mokro po tleh obednice, so bile druge sestre zelo nejevoljne nad to nespametjo ter ji v obraz povedale, da tako neumne stvari, kot je ona, še ni bilo v samostanu. Na to so jo zatožile pri prednjici, katera ji je ostro pokoro naložila. Krescencija je molče in vesela opravila to pokoro in tako podvojila zasluženje sv. pokorščine. V poskušnjo pokorščine je morala včasih pometati sè samim metliščem, delati kepe iz snega ter jih metati v potok, ki je skozi vert tekel, saditi rastline narobe, da so bile korenine na verhu. Vse to je opravljala s tako priprostostjo, veseljem in gorečnostjo, kaker bi bila to naj svetejša opravila. Ko so jo sestre vprašale, zakaj dela te neumnosti, je zakrila svojo čednost in ponižno odgovorila:

„Jaz sam tako nerodna in priprosta ter sem mislila, da se bo sneg posušil in da je boljše brez metle pometati; tako sem neumna in moja prednjica in moje ljube sestre imajo veliko težavo z menoj“. Enkrat ji je prednjica M. Ivana vkazala, naj stoji na nekem prostoru v vertu. Krescencija je obstala. Zdaj pa je Bog pripustil, da je prednjica pozabila na njo in je ni odpoklicala. Tako je stala Krescencija na enem kraju več ur, čeravno ji je sestra Bernardina Gast očitala to lenobo. Krescencija je molčala in ostala na vertu tako dolgo, dokler je ni prednjica poklicala.

Tako čudovita pokorščina je pa tudi zaslužila očitne čudeže.

To nam spričuje naslednja dogodka, katero je povedelo mnogo prič in je bila tudi po celem mestu znana. Prednjica M. Ivana ji je vkazala naj gre z rešetom, ki je imelo prav velike luknje, po vodo v vodnjak, ki je bil blizu zakristije. Hitro Krescencija sluša, natoči v rešeto vode ter jo nese po dvorišču skozi obednico v celico, v kateri še zdaj stanuje prednjica. Tudi ena kapljica ni kanila iz rešeta. Tri sestre M. Elizabeta Krimer, M. Benedikta Pec in M. Felicita Kempter so jo vse osupnjene nad tem čudežem spremljale. Prednjica sama se je vsa prestrašila in hvalila Boga.

Zakrila je pa svojo osupnjenost in Krescenciji zapovedala, naj nese vodo nazaj, jo zlije v potok, rešeto pa na svoje mesto postavi. Služabnica božja je tudi to storila in nese vodo v rešeto nazaj. Vpričo mnogih prič je še en drugi krat z ravno tem rešetom napolnila veliko kad in enako jo tudi spraznila.

Ti veliki čudeži morajo pač stermente obuditi v človeka, ki se ozira bolj na zunanjo stran kot na notranjo; v resnici pa je bolj občudovanja vredna redka in nenavadna milost, da ni občutila

nobene zopernosti in se ji niso vrivale nobene hude misli proti predstojnicam, ki so postavljale njeno čednost na tako hude poskušnje.

„Raje vmreti, kaker pa ne slušati,“ po tem načelu se je vedno ravnala in bila zmirom pripravljena iz pokorščine izpostaviti se tudi smertni nevarnosti. V zadnjih letih svojega življenja je bila enkrat tako močno bolna, da dolgo časa ni nobene hrane vžila in se je zdelo, da bo kmalu vmerla. P. provincijal je menil, da mora kaj vžiti. Odgovorila je, da bi ji hrana zelo škodila, vendar iz pokorščine je pripravljena precej jesti. Ko je predstojnik v prepričanju, da je to zanjo potrebno, vzkazal ji prinesiti nekaj hrane, se je precej prisilila to hrano povžiti. Ali komaj jo je bila povžila, jo je začel viti tako silen kerč, da so vsi mislili, da bo precej vmerla. Vsi pričujoči so bili zelo prestrašeni in žalostni; ona pa je vsa vesela rekla: „Ni potrebno, da človek živi, pač pa, da sluša“. Ravno tako je tudi odgovorila svojemu spevedniku v svoji zadnji bolezni; vendar je takrat niso silili, da bi kaj vžila.

Vse duhovne vaje je opravljala v duhu sv. pokorščine, katera mora med vsemi takimi vajami imeti vedno prvo mesto. Načela: „Nič brez pokorščine“ se je Krescencija držala ne le pri svojih spokornih delih, pri molitvi in vsakdanjih opravilih, temuč tudi pri prejemanju svetih zakramentov, čeravno ji je pogosto sv. obhajilo dajalo čudovito moč in tolažbo. Rekla je, da ji je veliko ljubša ena vaja v sv. pokorščini, kot tisoč sv. obhajil brez pokorščine.

To svoje mišljenje je pogostokrat v djanju pokazala. Ko so ji v prvih letih njenega redovnega življenja njeni spovedniki in prednjice ob najlepših praznikih, ko se je ravno pripravljala z drugimi sestrami stopiti k božji mizi, kar nepričakovano prepovedale sv. obhajilo in jo v kuhinjo poslale, je slušala brez vse nejevolje in občutljivosti. Enkrat ji je bilo vzkazano precej po sv. obhajilu iti na porto in tam svojo službo opravljati. Z veseljem je to storila v veliko dušno korist. Da, ko se ji je bil enkrat Jezus v podobi deteta prikazal, ga je hitro zapustila, ko je zapel zvonček na samostanskih vratih. Pokorščino je bolj cenila, kot vse prikazni in čudeže. Tudi iz zamaknjenosti jo je pokorščina hitro poklicala in v to je zadostoval večkrat en sam migljej brez vsake besede, kar dokazuje sledeči slučaj. Enkrat je stopil njen spovednik na kor in je videl služabnico božjo v zamaknjenju se zapertimi očmi kleče na njenem klečalniku. Ker je bila ravno zelo slaba, si je

misli, da je boljše za njo, ako se vsede, mesto da bi težko klečala. V teh mislih je vzdignil kazalec na roki, da bi tako naznačil svojo voljo. V tem trenutku se je vsedla. Prednjica Ivana je neštivilnokrat se prepričalo, kako dobro so bile sveti sestri znane želje in tudi notranje zapovedi predstojnikov.

Po milosti božji so bile v nji polagoma zbrisane vse svojevoljnosti in zato je bilo njeno največe veselje, ne samo predstojnike, temuč vse ljudi slušati in vsaki stvari zavoljo Boga svojo voljo podvreči. V meso in kri so ji tako rekoč prešle besede Tomaža Kempčana: „Išči raje storiti voljo drugih, kot svojo lastno“.

Posebno lepo se je to pokazalo takrat, ko je postala prednjica. To častno, pa težko službo je sprejela le iz pokorščine in jo opravljala tako, da ni zgubila zasluženja podložnih. Službo predstojnice je nosila kot natežji križ in se solznimi očmi prosila, naj je nji ne nalagajo.

Pa komaj je slišala besedo „pokorščina“, je vdano vklonila glavo. Prosila pa je p. provincijalja, da ji je določil eno sestro, kateri je bila za svojo osebo podložna sè zasluženjem sv. pokorščine. To je bila njena vikarinja M. Ana Net. Spodbudno je bilo videti, kako rada jo je slušala, po zgledu sv. očeta Frančiška, ki je tudi priprosto in rad slušal svojega spremljevalca. Vselej je šla k njej prosit dovoljenja, ako je bila treba govoriti s kakim ptujcem, ali iti na porto in celo s takih zadevah, v katerih je imela le ona kot prednjica odločevati, je njo vprašala.

V svojih boleznih je natančno slušala zdravnike in vse sestre, ketere so ji stregle.

K sklepu prav toplo priporočamo vsem redovnim osebam, naj bi si k sercu vzele prošnjo, katero je ona kot prednjica spregovorila svojemu spovedniku p. Pamerju, namreč, da bi on prav posebno pazil na to, da se duh sv. pokorščine v samostanu ohrani in pomnoži, potem bo vse dobro. Vsak človek bi se moral ravnati po nauku sv. pisma, keterega je ona tolikokrat priporočala svojim gojenkam: „Bodite pokorni svojim telesnim gospodarjem v vseh rečeh; ne služite na oko, kaker da bi hoteli ljudem dopasti, ampak s priprostim srcem in bogaboječi. Karkoli delate, iz serca radi delajte kaker Gospodu, in ne kaker ljudem“. Kol. 3. 22, 23.

Serce Jezusovo, naša tolažba.

Ko je pred devetnajst sto leti Sin božji v človeški natori kot otrok pervikrat ležal v naročju svoje mile matere, in ko se je v neskončni ljubezni pervikrat nanjo ozerl s svojimi nebeško prijaznimi očmi, in ko je gledal pervikrat svojega dobrega krušnega očeta, sv. Jožefa, in ljube, preproste pastirce, ki so ga tako hitro prišli molit, tedaj so se njegove božje oči milo ozerle tudi okrog po vesoljni zemlji naši in videle so milijone človeških otrok, ki so tedaj v temi in smertni senci prebivali v tej solzni dolini. In žarek njegove božje luči je razsvetlil in ogrel v daljni Jutrovi deželi tri modre in vzdignili so se z darovi in šli so ga iskati, da ga počaste kaker kralja in molijo ko svojega Boga. O, s koliko ljubeznijo jih je gledal mili Ježušček pred sabo na kolenih in s koliko ljubeznijo so gledale tedaj njegove božje oči ob enem pač tudi vse Adamove otroke, brezštevilne množice ljudi vseh časov od začetka sveta noter do sodnega dne!

In v tem našem stoletju so videle tudi nas in naše duše, ah! z grehi, z velikimi grehi obtežene; — ali videle so tudi naše britke solze, prelite zavoljo tolike naše nehvaležnosti do njega, in, oj veselje! njegovo vsmiljeno serce nam je odpustilo. O, gotovo! njegove nebeške oči so že tedaj videle prvi greh naših otročjih let, in že tedaj je bilo pripravljeno njegovo serce, da nam ga odpusti.

In ko smo potem v svojih mladili letih kaker slepi hodili po poti večnega pogubljenja, ko smo zamorili vest v svojih persih, zaterli v sercu vsa sveta in bogoljubna čutila, — naš mili Jezus nas je videl, ko je hodil od mesta do mesta in odpuščal grehe in tudi nam je hotel odpustiti že tedaj.

In ko smo še nadalje živeli v grehih, v mlačnosti in merzloti ter spali svoje smertno spanje, zamotani v mrežo satanovo, — vsmiljeni Jezus nas ni zapustil. Spominjal se nas je, ko je v molitvi prenočeval na gorah; tudi za nas je prosil svojega nebeškega očeta, da nam po njegovem neskončnem zasluženju in naši mali pokori odpusti naše gerde grehe.

In v sedanjem času, ko nas zopet napadajo skušnjave, ko nas mori obupanje pri spominu na nekedanje naše grešno življenje,

tudi zdaj najdemo tolažbo v dobrem sercu njega, ki ni branil spokorni grešnici, ko mu je mazilila noge in jih brisala s svojimi lasmi, njega, ki se ni sramoval govoriti s cestninarji in jesti pri njih. Tudi nam je hotel s tem zagotoviti odpuščenje.

In ko se zopet in zopet od njega odmikamo s svojimi vsakdanjimi pregreški, svojim spačenim poželenjem in suhoto svojega srca, svojo slabo in revno molitvijo in tako navadno razmišljeno, — on se nas ne naveliča, on nam je vse to hotel odpustiti že tedaj, ko je mislil na nas na Oljski gori s kervavim potom oblit, ko je mislil na nas bičan, s ternjem kronan, s težkim križem obložen, na križ pribit, ko je mislil na nas vmirajoč na križu.

In ko še zmirom v neki čudni temoti, v nekem merzlem mraku naprej rijemo in dostikrat ne vemo ne kam ne kod, — tudi zdaj misli Jezus na nas in, čujte! kliče naj celo, tako mило in prijazno:

„Sem, sem, otročiči moji, na moje v ljubezni plamteče serce! Tukaj, moji vbožčki, tukaj je vaše pribežališče, tukaj je hladilo za vaše pekoče rane, tukaj mazilo za vaše bolne duše, tukaj počitek za vašo trudnost. K meni, k meni, preljubi, tukaj najdete mir svojim nepokojnim srcem, tukaj luč na temnem popotovanju, tukaj ogenj, da si ogrejete svoje zmerzle ude!“ —

Predragi bratje in sestre sv. očeta Frančiška, Poslušajmo prijazno vabilo našega božjega zveličarja in radi in v vseh svojih obilnih in silnih potrebah se zatekajmo k njemu pred tihi tabernakelj, in tolažbo, ki je drugje nikjer ne najdemo, — tam jo bomo našli.

Zdaj pa vas vse, mila in častita družba sv. očeta Frančiška, prav lepo in priserčno pozdravljam in se vam priporočam v pobožno molitev, in tudi jaz hočem za vas moliti, da se snidemo enkrat vsi vkupaj pri našem ljubem Jezusu v nebeškem veselju.

Planina pri Rakeku. Uršula Jozefa Staupnik.

Dostavek. — Primerno se nam je zdelo, za mesec rožni cvet, posvečen presvetemu Sercu Jezusovemu, natisniti dati ta spisek, koliker je bilo mogoče, tak, kakor nam ga je poslala podpisana tretjerednica. Nekaj besed pa hočemo dostaviti iz svojega. O presvetem Jezusovem Sercu se je že silno mnogo pisalo in govorilo; nihče ni vsega slišal, nihče vsega bral. Prav gotovo je vmes jako mnogo dobrega in izverstnega; nihče pa se menda ne

bo čudil, ako pravimo, da skorajda tudi dokaj plitvega in površnega, ki ne more donašati posebne koristi. Prevečkrat so le sladke besede in pobožne fantazije, ki bralcu ali poslušalcu ne gredo kaj do živega in torej nimajo moči prepričati razum in upogniti voljo ter tako do resnične in terdne pobožnosti povzdigniti človeka. In vendar bi bilo le v tem pravo in pristno češčenje Jezusovega presvetega Serca.

Sploh se dandanašnji na svetu silno mnogo piše, študira pa primeroma ne toliko, in pisati skušajo v knjige in časopise tudi preprosti ljudje, ki so se učili komaj toliko, da morejo za silo kako pismo pisati komu. Seveda je volja dostikrat vse hvale vredna, ali potrebnega znanja in prave pisateljske sposobnosti vendar ne more nadomestiti.

Kar se tiče posebej spisov o Sercu Jezusovem, bi jih bilo pač želeti dobrih in bi jih radi priporočali. Taki pa bi bili tisti, ki bi učili, koliker se da, spoznati to presveto serce, kakršno je res, kaker se nam kaže v življenju Jezusovem in je popisano v evangelijih. Žal, da se ti, evangeliji namreč, dandanašnji pri nas nekako premalo bero, premalo študirajo. Evangeliji so, ni dvojbe, najimenitniša in, zlasti evangelij sv. Janeza je najlepša knjiga na svetu. In vendar, koliko je mej nami celo omikanih ljudi, ki so brali več ali menj latinskih, gerških, nemških in drugih tako imenovanih klasikov, evangelija pa morebiti nobenega celega! Kristus jim je znan le iz odlomkov, ki so jih ko otroci slišali v cerkvi ali učili se v ljudski šoli. Kako bi ga potem mogli v resnici ljubiti, kako bi vedeli prav ceniti vero, ki nas jo je on učil, in cerkev, ki jo je postavil, in so bili v nji rojeni po milosti božji tudi oni?

Ni čuda potemtakem, če se dajo ti ljudje tako lahko premotiti krivim naukom, ki jih s tako silo širijo dandanašnji brezbožni časopisi v vseh raznih jezikih, žalibog tudi v našem slovenskem. Kako dobro bi bilo, da imamo knjige, ki bi takim ljudem po volji, v prikupljivi obliki, učile poznati Jezusa in prav umeti, kar nam o njem pripovedujejo evangeliji, sploh, da imamo v našem jeziku tudi olikanišemu svetu primerno mikavno pisano obrambo, apologijo, katoliške vere in cerkve! Slovenska Matica bi si mogla z njo pridobiti neprecenljivo zaslugo.

Dobro vemo sicer, da take apologije ni lahko spisati; zanjo bi bilo treba verhu terdnega znanstva, tudi vmetalniške nadarjenosti, nekako Platonovi podobne. — Ali, ako je taka apologija že

kje spisana, in spisana tako, da bi jo bolje pri nas težko mogli kedo, ali ne bi smeli mi zadovoljni biti z dobro prestavo?

In res je že spisana, in naši veliki „Slovani“ jo lahko bero v izvirnem jeziku; pisana je namreč v poljščini in ima naslov: „Wieczory nad Lemanem. Napisał ks. Maryan Morawski T. J. Prof. Uniwers. Jagiel. Wydanie trzecie. Kraków 1902.“ Koliker morem soditi po enkratnem branju, je to v resnici knjiga, kakeršna bi morala tudi pri nas imeti najboljše vspehe. Obsega, v obliki pogovorov visoko izobraženih ljudi raznih narodnosti, dasi ni preobširna, vendar blizu na vse navadnije vgovore današnjih nasprotnikov katoliške vere in cerkve odločne in prepričavne odgovore. Kaker pravim, Slovenci, ki umejo poljščino, naj bero to knjigo v izvirniku*); tudi duhovnik se more iz nje kaj učiti, kar mu o priliki leško jako prav pride. Za druge, ki jim poljščina ni zadosti znana, pa naj bi se upravila, kar mogoče prej, dobra prestava v našo slovenščino in Slov. Matica naj bi skrbela, da se izda in po mogočnosti razširi zlasti po gimnazijah in drugih srednjih in višjih šolah, kjer se, kaker je videti, čedalje huje zajeda indiferentizem ali celo dovešeno brezverstvo, sklenjeno z unanjo in notranjo podlostjo in gujilobo. Seveda ne mislimo, da je ta popolna pokvarjenost že splošna; zato tudi upamo, da bodo mladeniči na omenjenih učiliščih, da se oborože zoper take nevarnosti, to knjigo radi brali in jih bo prepričala in poterdila v veri in na pravem potu ohranila.**)

Ali kako smo prišli od Serca Jezusovega do te knjige, ki ne govori naravnost o Jezusovem sercu? Ker serca Jezusovega človek ne more prav poznati, ako pa ne pozna ko božjega; ta knjiga pa nekako posebno jasno in današnjemu načinu mišljenja primerno ravno bežja natoro Jezusovo dokazuje. Seveda pa nam tudi nasproti poznanje Jezusovega človeškega in ob enem božjega serca pomaga prav spoznati in prav soditi vse, kar je; saj izhaja vse iz njega, vse je namreč izvirnik večne božje ljubezni, ki se je v Kristusa včlovečena tako preprosto in po človeško razodela človeštvu. Jezusovo serce je torej središče vesoljstva, pravo centralno sonce, iz katerega izhaja luč in življenje na vse strani, do zadnjih mej neskončnosti.

*) In vsi izobraženi Slovenci bi se z malim trudom poljščine lahko vsaj toliko naučili, da bi mogli brati poljske knjige in časopise v izvirniku.

**) Knjiga je bila jako pohvaljena in priporočena v „Stimmen aus Maria-Lach“. in kaker je bilo tam povedano, se pripravlja vže tuči nemška prestava.

O spovedi iz pobožnosti.

P. B. R.

(Konec.)

6. Naložena pokora.

Opravi naloženo pokoro natančno, prej ko mogoče, pobožno, skesano in ponižno. Naj pripravniši čas pokoro opraviti je tisti precej po spovedi, če okoliščine pripuščajo. Če pa ne, ni greh jo preložiti, samo pazi, da je ne pozabiš opraviti.

Tiste duše, ki so prešinjene od Kristusove milosti in ki zelo žele v popolnosti napredovati, lahko tu in tam prosijo spovednika za več in ostrejšo pokoro, kaker jo navadno dobe: n. pr. kaj tacega storiti, kar bi sicer storile iz lastne pobožnosti, ali pa, kar težje storijo in večkrat opustijo i. t. d. Ker ni dvojbe, da zaslužimo za vsak odpustljiv greh vice, in so najmanjše kazni v vicalh hujše od največega terpljenja na tem svetu, bo spovednik prav in modro ravnal, če vgori željam takih pobožnih duš, zlasti še, ker so pobožne vaje, ki jih opravljamo za pokoro, zelo, zelo zaslužljive pri Bogu.

Da se v spokornem duhu ohranimo in napredujemo, moramo pomisliti, da smo za svoje grehe veliko večje kazni zaslužili, kaker lahko pokoro, ki nam jo spovednik naloži. Sv. mati cerkev je sicer zadovoljna in nam dovoli sv. odvezo, da se le podveržemo pokori, bodisi še tako majhni v primeri z našimi grehi; božja pravičnost pa ima natančnišo mero za greh in za kazen. Majhina in lahka pokorila nam nalaga sv. cerkev, ker se boji, da bi težavnejših ne opravili natančno in bi se tako vnovič pregrešili.

7. Zahvala po spovedi.

Ko prideš od spovednice na svoje mesto, misli si, da klečiš pred Gospodom Jezusom. Imej se za človeka, ki mu je odvzeto težko breme, vesel se v pričnočnosti božji svoje čiste vesti, ki ti nima ničesar očitati in ki more za gotovo terditi: vse mi je odpuščeno. Zahvali se Gospodu, da je dal svoji cerkvi tako tolažljiv in izversten pripomoček zoper vsakoverstne naše slabosti. Prosi ga, naj ne pripusti, da bi kedaj zlorabil njegovo pripravljenost sprejeti te, keder se verneš s skesanim srcem k njemu.

Se enkrat oblubi, da boš držal svoje skiepe, posebno tistega,

ki se ti zdi najpotrebniši. Ravno to je največega pomena zate. Priporoči se svojim patronom za njih priposlušjo in pomoč.

Potem lahko opraviš naloženo pokoro, če se ti mudi, pa ni treba ponavljati jo, češ, jo bom boljše in pobožniše opravil; tega ne zahteva od tebe Bog in tudi spovednik ne.

Preden odideš, si misli, da ti Jezus govori: „Glej, ozdravljen si, nikar več ne greši“. (J. 5, 14).

Kaj mi je storiti, če se čutim pred sv. obhajilom nemirnega, bodisi, da sem se pozabil kakega greha obtožiti, ali da sem se vnovič kaj pogrešil, ali da me kaj drugega teži in vznemirja?

Obudi kesanje, če se ti kaj takega primeri in bližaj se pogumno obhajilni mizi iz pokorščine do spovednika ali, prav za prav, Jezusa Kristusa samega, čigar namestnik je spovednik. Preziraj taka vznemirjanja, poklekni s zaupanjem pred svojega Gospoda in sprejmi ga v svoje serce s trdnim prepričanjem, da nadomestita kesanje in pokorščina do spovednika v takem slučaju popolnoma samo spoved.

8. Dolga spoved iz pobožnosti.

Le-ta pogostokrat zelo škoduje, zlasti tistim, ki so pretenke vesti in prežive domišljije. Večkrat jih zamota v celo vojsko praznih strahov in nevtemeljenih nemirov. Skušnja to poterjuje. Tiste Bog varuj slušati, ki prosijo za dolgo spoved, da bi jim prinesla mir in vnovič poživila gorečnost.

Velik svetnik pravi: enega nemira te reši, deset novih ti pa prinese. Mir boš našel, če ponižno slušaš svojega spovednika, tudi tedaj slušaš, ako se ne strinjata tvoja in njegova misel, tudi, če se ti zdi tvoja misel dosti bolj modra.

9. Ponovilo več spovedi.

Več spovedi lahko ponoviš:

- 1.) Ob času duhovnih vaj.
- 2.) Keder se bliža kak imeniten praznik in čutiš v sebi posebno gorečnost, ali pa, če si prejel od Boga kako posebno milost, ali bil morda priča ostre njegove pravičnosti.
- 3.) Keder menjaš spovednika in novemu hočeš odkriti svoje serce, da bi te laglje vodil.
- 4.) Preden stopiš v drugi stan.

Ker take spovedi niso tako potrebne kaker navadne, se ne vznemirjaj zavoljo njih, ke bi kaj pozabil povedati, saj si se že vsega spovedal v dobro opravljenih prejšnjih spovedih.

Pomni: ne enkrat, dragi tretjerednik, večkrat preberi in premišluj ta nauk o spovedi. Koliker svetejša je kakšna reč, toliko večo korist nam prinaša, če jo prav rabimo, toda — o bridka resnica! tudi toliko večo škodo, če jo rabimo zanikerno in lehkomišljeno.

Brat Julijan iz Spire.

Njegova dela.

2. Oficij sv. Antona.

Sv. Anton Padovanski je vmerl 13. junija leta 1231, in še preden je leto preteklo, ga je papež Gregor IX. priznal in razglasil za svetnika, 30. majnika 1232, ter mu na obletnico smerti določil praznik, ki je bil zapovedan ne le v frančiškanskem redu, temuč po vsi katoliški cerkvi, prav kaker praznik sv. Frančiška. Oba sta se imela obhajati slovesno ko praznika prvega reda z osmino, za novejše svetnike do tedaj nezaslišana čast.

Po ysem tem bi se vtegnilo misliti, da je tudi naš sedANJI oficij sv. Antona zložen ali že leta 1232 ali vsaj kmalu po tem. V resnici pa ni bilo tako. Perva leta po kanonizaciji se je opravljal namreč za praznik sv. Antona oficij „de communi“, znamenito pa je, da ne preprosto „de communi Confessorum“, temuč „Doctorum“. Vže pri kanonizaciji je zapel papež po zahvaljni pesmi antifono o cerkvenih učениkih: „O doctor optime, ecclesiae sanctae lumen, beate Antoni“ itd. in maša se bere še zdaj le z neketerimi spremembami, kaker za godove cerkvenih učениkov.

Sedanji oficij sv. Antona se je sprejel v brevir nekako mej leti 1250 in 1260. Zložil je vsega, to je antifone, himne, invitatorij in responzorije, po besedah in napevih, brat Julijan sam. To je očitno tudi, ke ne bi bilo naravnost sporočeno, iz načina poezije in skladbe, ki je tisti kaker v Julijanovih delih oficija sv. Frančiška.

S tem seveda nočemo reči, da je oficij sv. Antona le kak posnetek Frančiškovega. Poleg splošne podobnosti jezika in verzifikacije je namreč oficij sv. Antona znatno različen od Frančiškovega. Po obsegu je Frančiškov bolj pripovednega, kaker

pravijo učeni, epičnega značaja, Antonov, ker njegovo življenje ni tako polno raznih dogodkov, pa bolj liričnega ali pesemskega. Po obliki gospoduje v Frančiškovem ijambski ritem, v Antonovem pa razen himnov in invitorija, trohejski. Verzi so za en zlog v onem daljši v tem krajši; braznaglasno rimani imajo tam po osem, tu po sedem zlogov, naglasno rimani tam po sedem, tu po šest. Kar se tiče lehkote in gladkosti verzov, vmetalno sestavljenih rim, nepripuščanja hijata, Antonov officij ne zaostaja za Frančiškovem, morda ga celo preseza, in to velja menda še bolj tudi o muzikalni skladbi.

Perve večernice so tudi tu, blizu kaker v Frančiškovem officiju, nekako samostojen del. Misli njih psalemskih antifon, čveteroverstičnih kitic, so mej sabo v tesni zvezi; razvijajo se lepo ena iz druge, kaker je lahko videti tudi iz naslednje prozaične prestave:

„Veseli se naj cerkev, ki jo ženin lepotiči ko mater v slavi zveličanih otrok.

„Z modrim sinom se oče ponaša; to se tudi v Antonu dostojno poterjuje.

„On je, zaničevaje modrost sveta, pameten povzdigoval čast najvišjega Očeta.

„Avgustinovemu vodilu od kraja podveržen je pod Frančiškom postal svetu popolnoma zaveržen.

„Zdaj se veseli vkupaj sè slavnima očetoma, katerih življenje je tukaj posnemal.“ —

Melodija prvih dveh mej temi antifonami je preprosta in zmerna; v srednji se kaže napredek zlasti v tem, da se v glasovih nekako slika dvojno v njej povdarjeno nasprotje. Še živahniša postaja melodija v četrti antifoni, v poslednji pa se vzdiguje že do vzvišene slovesnosti.

Na poslednjo antifono se naslanja prva kitica večerniškega himna, ki je po vsebini ta:

„Čestitajmo denes Kristusu kralju veselejše, na keterega slavnem dvoru se Anton vže raduje.

„Očeta Frančiška tekmeč se je tako ravnal po njem, da je kaker iz studenca izvirajoč potočič vode življenje nosil okrog.

„Narazen je tekel na daleč in široko in od smertne žeje posušene z besedo zveličanja napajal poživljaje jih sè sveto roso.*)

*) Poživljaje: dans (= reddens) vividus.

„Na očeta nosivca ran se je opiral sin in ko je pridigal o napisu, je bil oni križan videti.*)

„Pod tolikim vodnikom se vojskovaje, premagovaje samega sebe, ni premagan, z vodnikom zdaj vkup bivajočega vojaka ga vojska ne pretresa več.

„Mi na bojnem polju po očetov slavi hrepeneči, tukaj pod rečjo**) našega imena premagujmo sramoto.

„Daj to rojenega rodnik, to rodnika rojenec, in enaki obema vstanovnik, tolažnik to sveti Duh!“

Ako obsegajo psaljske antifone nekaj kratek vvod in splošen pregled življenja svetega Antona, imamo v himnu natančneje opisano njegovo razmero do sv. očeta Frančiška s primer-nim spodbudkom in molitvijo. Antifona „ad Magnificat“ pa se lepo spominja poglavitnih krajev, ki so deležni časti in slave sv. Antona in sklepa s prošnjo da njega, naj milost Kristusovo pridobi in prinese molivcem. Ta antifona je prav vmetalno sestavljena iz dveh kitic po pet verzov, ki jih vežejo rime v lepo celoto na ta način:

O proles Hispaniae,

Pavor infidelium,

Nova lux Italiae,

Nobile depositum

Urbis Paduanae;

Fer, Antoni, gratiae

Christi patrocinium,

Ne prolapsis veniae

Tempus breve creditum

Defluat inane.

To je: „O otrok Hispanije, strah nevernikov, nova luč Italije, plemeniti zaklad mesta Padove, zadobi nam, Anton, milosti Kri-

*) Sv. Anton je v Arelatu na Francoškem pridigal bratom na okrajni kapitelj zbranim o napisu križa Kristusovega „Jesus Nazareus Rex Iudaeorum“ in pri vratih se je prikazal vzdignjen v zrak sv. Frančišek s kaker na križ raztegnjenimi rokami blagoslavljaljoč brate. Sv. Frančišek je tedaj še živel, pa je bil telesno daleč proč, na Laškem.

**) Te besede so v slovenščini prav tako težko razumljive kaker v latinščini. Kaj je to: „reč našega imena“? Naše ime je „manjši bratje“. Po kateri reči nam je pa dal sv. Frančišek to ime? Gotovo po ponižnosti; ponižnost je reč našega imena tedaj, ona se ima vedno razodevati nad nami. Po d ponižnostjo torej premagujmo vse, kar je sramota pred Bogom, tako si prizadevajmo za čast in slavo, podobno slavi sv. očeta Frančiška in sv. Antona.

stusove zaščitništvo, da propadlim odpuščenja zaupani kratki čas ne poteče prazen“

Te goreče besede spremlja brat Julijan s primerno krasno-melodijo. Navdušenje Padovancev za njihovega svetnika očitno vpliva na skladatelja, keder koli imenuje njih mesto.

Toliko o večernicah; prestopimo k matutinu!

Invitatorij ima šest ijamskih verzov tako sestavljenih:

Jam Christum chorus humilis

Alacrius

In jubilo collaudet,

In quo sacerdos nobilis

Antonius

De veritate gaudet.

To je: „Zdaj naj Kristusa ponižni zbor dobrovoljniše preslavlja v radovanju, v katerem se plemeniti duhovnik Anton resnice veseli“.

To preslavljanje si misli skladatelj pač ne tolikanj unanje bučeče, temuč notranje, priserčno; na to kaže melodija, ki jo je zložil navedenim verzom. Misel, ki je v njih povedana, pa daje primeren začetek tudi naslednjemu himnu; ta potem nadalje opisuje vspah, ki ga je imelo v večerniškem himnu polvaljeno prizadevanje in vojskovanje sv. Antona.

V plačilo mu daje Kristus samega sebe. Omenja se, kako se mu je prikazal še živemu v zastavo večnega zveličanja. In ko je vmerl in ni bila njegova smert še znana, so po volji božji otroci po mestu tekajoč klicali: „Vmerl je oče sveti, vmerl je sveti Anton!“ Na ta klik je bilo kmalu vse mesto Padova po konci in meščani so se začeli prepirati zanj, kje bo pokopan, ne kaker za merliča, temuč kaker za drag biser. Na ta dogodek meri srednja nekoliko težko razumljiva kitica:

Pro te digna, dum moreris,

Natorum fit commotio,

Margaritae, non funeris,

Cujus fias possessio. *)

*) Po pomenu bi bile te besede menda nekako tako vverstiti: „Dum moreris, fit pro te, cujus fias possessio, natorum margaritae, non funeris, digna commotio“. To je: „Ko vmerješ, se vzdigne za te, čigav boš, po otrocih prepri biseru ne merliča vreden“. Vže br. Janez Rigaldi je hotel pojasniti to kitico, ko piše v svojem življenju sv. Antona: „Ad vocem igitur puerorum tota civitas est commota“ — in nekoliko dalje: „Sed qui ad honorem

To slavo je bil sv. Anton v Padovi vže prej napovedal in to mesto še vedno namakajo obili darovi milosti božje po sv. Antonu. — Poslednja kitica se obrača kaker navadno k trem osebam presvete Trojice in prosi očiščenja od madežev greha.

Antifone „ad Matutinum“, čveteroverstične kitice kaker pri večernicah, so posnete po primerno izbranih besedah dotičnih psaljmov, kaker se je lahko prepričati na prvi pogled; ne bomo torej navajali posameznih, ker so tudi večinoma precej lahko razumljive. Le tretja antifona prvega nokturna bodi posebej omenjena, ker ni berž jasno, v kaki zvezi je z dotičnim psaljmom. V današnjih brevirjih je namreč taka :

Conterit miraculis

Haereses docentes

Fidem Christi jaculis

Temere laedentes.

Tu se ni lahko berž domisliti, da se opirajo te besede na „dentes peccatorum contrivisti“ v prejšnjem verzu 3. psaljma. Ali prvotno je ta antifona drugačna in zveza z navedenimi psaljemskimi besedami očitna. Brat Julijan je pisal namreč tako :

Conterit miraculis

Peccatorum dentes,

Sponsam Christi patulis

Rictibus mordentes.

„Sterl je s čudeži grešnikom zobe, ki so nevesto Kristusovo s širokimi režami grizli“. Te res jako krepke besede so se zdele poznejšim gotovo celo prekrepke in so jih torej nadomestili s zgoraj navedenimi. Ali je bila res taka sila, ne vemo; nam se zdi, da bi se bile imele pustiti nespremenjene.

(Konec prih.)

Sancti sui hujusmodi tumultum concitaverat, ut ex dicta commotione margaritae, non funeri devotio populi probaretur, sedavit tumultum et illorum civium mutavit aaimum“. (D'Araules, Le Vie de Saint Antoine de Padoue. pg. 114, 116.)

Svetega Frančiška Saleškega nauki o popolnosti.

O sumljivih razodetjih in prikaznih.

O tej stvari piše naš svetnik neki pobožni osebi :

Prikazni, razodetja in prerokovanja tiste dobre osebe zdijo se mi zelo sumljiva, in kar je še več, tudi popolnoma nepotrebna in nečimerna, ker od ene strani so tako pogosta, da jih že samo to dela sumljive, od druge strani pa se tičejo takih stvari, ketere Bog zelo redkokrat razodeva, kaker na primer gotovost večnega zveličanja, vterjenje v milosti, stopnjo svetosti mnogih oseb, in sto drugih takih reči, ki nič ne koristijo. Tako je tudi odgovoril sv. Gregor neki cesaričini dvorkinji, ki ga je vprašala o bodočem stanju svoje duše : „Draga hčerka, ti me vprašaš nekaj, kar je toliko težko, koliker je nekoristno.“ Ako pravijo, da se bo že s časom pokazalo, zakaj da so se godila taka razodetja, je to le prazna pretveza, da se ognejo graji in očitavanju.

Ako se Bogu ljubi razodeti se svojim stvarjem, navadno dopusti, da se poprej kak čudež zgodi, ali odlikuje tiste, kateri dobijo kakšno razodetje z milostjo posebno svetega življenja. Zato pa kaže tudi hudobni duh tiste osebe, ketere hoče preslepiti s krivimi razodetji v ležujivi bliščobi svetosti.

Nekedaj je živela deklica nizkega stanu, ki je bila na prav čuden način preslepljena. Hudobni duh jo je slepil z različnimi prikaznimi in razodetji, tako da je res pri ljudeh zaslovela. Slednjič so pa začeli sumnjati, zavoljo preobilnih razodetji. Dali so jo v službo k blaženi „Mariji od včlovečenja“, ki je živela takrat še v zakonskem stanu. Njen pokojni Gospod — blagega spomina — bil je ž njo nekoliko oster in kmalu se je pokazalo, da deklica ni bila svetnica, in vsa njena posebnost je obstala v mnogih sleparskih razodetjih.

Ali kaker sem že rekel, ne sme se zavoljo tega s to vbogorevico hudo ravnati, ampak treba ji je samo pokazati, da se na njene prikazni in razodetja niti ne pazi, še overgavati in zanikati jih ni treba. Ako bi tela sama o tem govoriti, treba oberniti razgovor na druge reči, začeti se razgovarjati o pravih in temeljitih čednostih in o popolnosti duhovnega življenja, in še posebno o priprostosti vere, v kakersni so živeli svetniki brez prikazni in skrivnostnih razodetji.

Kako treba razumevati sveto pismo.

Res je, v svetem pismu so jasni nauki, ki so za zveličanje potrebni, in jaz nisem nikedar nasprotno mislil. Res je tudi, da je prav dobro sveto pismo razlagati tako, da se mej seboj primerja njegove izreke, ali vse to z ozirom na versko pravilo; tudi to sem vedno terdil. Mej tem je gotovo in stalno, in to vedno terdim, da navzlic ti divni in ljubeznivi jasnosti sv. pisma v stvareh, ki so neobhodno potrebne za zveličanje, ne more najti človeški duh vedno pravega pomena, in da se lahko moti, in res se prav mnogokrat moti v razumevanju najjasniših mest, ki so najpotrebniše za vterjenje sv. vere. To poterjujejo zmote luteranov in knjige kalvinistov, kateri vstrajajo pod vodstvom očetov lažnjive reformacije ali cerkvene poprave v nepomirljivem prepiru glede tega, kako treba razumeti besede o vstanovitvi sv. Rešnjega telesa. Čeravno se hvalijo eni in drugi, da so marljivo in zvesto preiskali pomen teh besedi, da so jih primerjali z drugimi izrekami in da so vse odločili po pravilu vere; — navzlic temu se ne vjemajo v razlagi besed, ki so tako važne in tako jasne. Sveto pismo je torej jasno, ali človekov duh je temen, in kaker sova ne more prenašati svetlobe.

Način razlaganja svetega pisma, o katerem sem govoril, je prav dober; ali človeški duh se ne zna služiti ž njim. Sveto pismo nam je dal duh božji in ravno ta duh nam razodeva njegov pravi pomen, in sicer po svoji cerkvi, katera je „steber in temelj resnice“, in s katere pomočjo čuva in razodeva duh božji nam svojo resnico, to je, pravi pomen svoje besede.

Edino cerkev ima gotovo pomoč duha resnice, da nezmojljivo najde resnico v besedi božji, tako da kedor išče resnico te nebeške besede zunaj cerkve, katera je njena čuvarica, ne najde je nikjer, in kedor jo hoče znati drugače razen ž njeno pomočjo, našel bo laž namestu resnice, in namestu neki gotovi jasnosti božje besede sledi slepilu angelja teme, ki se pretvarja v angelja luči.

Tako so od nekedaj delali krivoverci, ki so izešli iz cerkve. Vsi ti so terdili, da bolje razumejo sveto pismo, in hoteli so zboljšati cerkev. Ali zastonj so iskali resnico zunaj naročja zaročnice, kateri jo je poveril nebeški zaročnik, kaker zvesti čuvarici, da jo čisto in nepokvarjeno razodeva svojim pravim otrokom. To je, kar ti sploh rečem o tem, kar se popolnoma vjema z naukom svetih očetov.

Življenje sv. očeta Frančiška, sestavljeno v 13. stoletju.

(Dalje.)

Pridiga pticam.

Popotujoč po spoletski dolini blizu Mevanija, je našel sv. Frančišek na njivi množico raznih ptic. In ker je iz ljubezni do Stvarnika ljubil vse stvari, se jim je približal in jih po navadi pozdravil. Videč pa, da ne bežijo, se je razveselil, ter jim je kaker da bi imele razum, začel govoriti rekoč: Sestre moje ptice, ve morate jako hvaliti in ljubiti vašega stvarnika, kateri vam je dal perje za obleko in peroti za letanje, ter vam preskerbel stanovanje v čistem zraku, in mej tem ko ve niti ne sejete, niti ne žanjete in nimate žitnic, vas on vender hrani. Ko je pticam to in enako mož božji pridigal, so po pričanju tistih, kateri so z njim bili, začele tiste ptice nategavati vratove, odpirati kljune, mahati s peroti ter v njega pazljivo zreti, kaker da bi hotele kazati občutke ljubezni, ketere so imele do božjega svetnika in njegovega nagovora. On je pa mej njimi hodil gori in dolu, dotikaje se jih z obleko, in niti ena od njih ni šla s tistega kraja, dokler jim ni končavši govor dal blagoslova in dovoljenja, da otidejo. Na to so precej vse skupaj v zrak zletele z velikim žvergoljenjem, kaker da bi se mu hotele s tem zahyaliti za dobroto, katero jim je storil. Odsihmal si je božji mož, preprost po čistosti ne po neumnosti, nemarnost očital, ker je do tedaj opustil pticam pridigati, ko so tako pazljivo, kaker je videl, sprejele besedo božjo.

Pomiri lastavice.

Zopet neki dan, ko je hotel pri tergu Albijanu pred zbranim ljudstvom božjo besedo oznanjevati, je množica lastavic, ketere so ondi blizu gujezda delale, tako žvergolela, da ljudstvu ni bilo mogoče razločno slišati moža božjega. Tem je sveti mož tako-le dejal: „Sestre moje, lastavice, zadosti ste do zdaj govorile; zdaj bodite tiho ter mirno poslušajte božjo besedo“. In one, kaker da bi bile razumne, so precej vtihnile, niti se genile od tam, dokler ni minila pridiga. Videvši poslušavci ta čudež, so Boga povelicevali in občudovaje svetost božjega moža, želeli dotekniti se vsaj njegove obleke.

XXI.

Stori, da voda iz skale izvira.

Ko je sv. Frančišek hotel enkrat iti v neko samotno hišico bratov, da bi tam bolj prosto o nebeških rečeh premišljeval, je prejel od nekega kmeta osla za jahati, ker je bil jako slab. In ko je ta kmet v poletni vročini za božjim možem hodil na goro, ter truden od pota in velike žeje obnemogel, je kar je mogel klical za sv. Frančiškom, da, ako se ne okrepča z dobroto kake pijače, da bo vmerl. Ginjen sv. Frančišek od njegove potrebe je pokleknivši pobožno molil, dokler ni občutil, da je od Gospoda vslišan. Na to vstane od molitve: „Teci, reče možu, in tam boš našel vodo, katero je Gospod, vsmilivši se te, dal ta hip izvirati iz skale“. In pil je vodo izvirajočo na molitev svetega očeta, kjer se ni nigdar videlo, da bi bila voda izvirala.

Ogenj mu nič ne stori.

Ob času bolezni na očeh, katero je sv. oče dobil zavolj mnogega jokanja in na kateri je on do smerti jako terpel, je siljen od gospoda Hugona, škofa Ostijskega, da bi se dal zdraviti, ko je zdravnik belil železo, da bi ga žgal, kar je telesu svetega očeta strašno grozo delalo, on ogenj tako le nagovoril: „Moj brat ogenj, mej drugimi snovmi najimenitniši, jaz sem te zmirom v Gospodu ljubil; bodi mi zdaj prizanesljiv, da bi te mogel žgočega koliker mogoče lažje prenašati.“ Prekrižavši na to ogenj, se je dal žgati. Bratje so pobegnili, ker si niso upali gledati bolečine. Železo se vtisne v mehko meso in žge od ušes do obervi. Ko so se bratje vernili, jim svetnik smehljaje se reče: „V sercu plašljivi, zakaj ste pobegnili? V resnici vam povem, da nisem čutil nikake pekočine ognja, niti bolečine mesá.“ Zdravniku je pa rekel: „Ako ni meso še prav pečeno, vtisni zopet (železo).“ Zdravnik videvši ta božji čudež, je rekel: „Bratje, danes sem videl čudež.“

XXII.

Ozdravi duhovnika.

Mej darovi drugih kreposti je imel sv. oče tudi milost ozdravljanja. Nekoč, ko je v palači škofa rijetskega neki kanonik po imenu Gedeon, pohujšljiv in posveten, težko bolan ležal, je dal k sebi priti moža božjega ter ga je s solzami v očeh prosil, da bi nad njim storil sveti križ. On pa mu reče: „Kako naj prekrižam tebe, mesene želje sledečega in križa Kristusovega

sovražnika ?“ ter pridja! : „Sicer te pa v imenu Gospodovem pre-križam, ali znaj, da boš še huje terpel, ako se ozdravljen, po-verneš v greh.“ Storivši nad njim znamenje sv. križa, je on pre-cej ozdravljen vstal rekoč : „Hvala Bogu, rešen sem.“ Malo po tem se je pa povernil v greh. In ko je v hiši nekega tovariša kanonika spal, se streha nad vse podere, in ko so se vsi drugi rešili, je on sam po prerokovanju moža božjega poginil. Več enakih slučajev opustim, da ne bom predolg. V svetniku je bila namreč taka krepost najvišjega, da niso samo mnogi prejeli milost ozdravljenja vpričo njega, temuč tudi daleč od njega po tem česer se je bil on doteknil. Svetniku božjemu so dajali tudi mariskrat blagosloviti kruh, keterega so jedli bolniki in ozdra-veli so od raznih bolezni.

Voda se je v vino spremenila.

Po njegovih zaslugah so se kakšenkrat elementi v drugo reč spreminjali, ker ko je ravno ta svetnik enkrat pri samoti sv. Urbana bolehal, se mu je čudežno voda v vino spremenila. In po okusu tistega vina je tako hitro okreval, da se je pri tem dvojen čudež pokazal. Koliko mogočno je pa on hudobnim duho-vom zapovedoval, ter jih iz obsedenih ali skušanih s poveljem ali z molitvijo izganjal, poišči v njegovi celotni legendi.

XXIII.

Akoravno je pa on pred koncem življenja imel dosti slab vid, zaradi bolezni na očeh, se je vender znotraj bliščal od luči preroštva, tako da ni samo na to, kar spada k spoznanju Boga in sebe, temuč tudi tajnosti serc drugih in lastnosti prihodnosti po razodevenju sv. Duha jasno poznal.

Poznanje skrivnosti.

Oh! kolikokrat je on po razodevenju sv. Duha poznal djanja nepričujočih in skrivnosti razodel! Koliko jih je opominjeval v spanju, katerim je vказal, kaj jim je storiti in zabranil, česer se imajo ogibati! Kolikerim je prerokoval v prihodnosti zla, katerim so se ona na videz vsekako dobra zdela! Tako je tudi spoznavši konec hudobnih jim naznanjal milost zveličanja.

Preroštvo.

Nekoč je bratom o bratu Bernardu, kateri je bil z njim drugi brat v redu, tako le prerokoval : „Povem vam, da so bratu Bernardu dani za vajo jako tenki hudobni duhovi, in mej drugimi

najhujši. Napadali ga bodo in tarali, ali on bo vse sijajno zmagal. Naposled po nehanju vsake nevihte, bo vžival čudapoln mir, ter srečno končavši svoje življenje, bo odšel h Kristusu.“ Vse, kaker je sv. Frančišek prerokoval, se je zgodilo. Tudi je njegova smert bila poveljučana s čudeži.

Vidi misli.

Drugič je sv. oče Frančišek, truden od pota in jako slab v družbi brata Leonarda, plemenitnega asižana, jahal oslička. Ta (br. Leonard) je očeta peš spremljeval in ne malo vtrujen, je nekaj človeškega občutil in iz nepoterpežljivosti v trudu sam v sebi godernjal: „Tega oče in moj, nista li enaka bila? In glejte ta jaha, jaz mu pa peš osla vodim.“ Ko je on to mislil, je hitro sv. Frančišek stopil z osla ter je take stvari mislečemu bratu rekel: „Ni prav, da jaz jaham, in ti peš z mano hodiš, ker v svetu si bil imenitniši in mogočniši od mene.“ Brat je koj osupnil ter od erdečice oblit spoznal, da ga je sv. oče zasačil. In pade na tla pred njega ter mu jokaje odkritoserčno razloži svoje misli in ga odpuščenja prosi.

Drugi brat, po imenu Rikerij, imenitnega stanu, je tako visoko cenil sv. Frančiška, da je bil prepričan, da, keteregakoli on ljubi, tega tudi Bog ljubi, keterega pa on zanemarja, za tistega tudi Bog ne mara. In ker je bil boječ, je menil, da ga sv. Frančišek ne ljubi, in zavoljo tega se je on dalj časa strašil, nikomer si pa ni upal razodeti, kar je od znotraj terpel. Nekega dne pa ga od navadne misli nemirnega in pri celici sv. očeta mimogredočega, pokliče k sebi, ter mu reče: „Naj te obena misel, sin, ne moti, ker mej tistimi, ketere jaz posebno ljubim, ljubim tudi tebe; keder se ti poljubi, stopi k meni, in o čemer se ti poljubi, pogovarjaj se z mano.“ Brat je začuden osupnil, od kod, da je o tem sv. oče zvedel, in potem je jako napredoval v njegovem prijateljstvu in božji milosti.

XXIV.

Preroštvo.

Ob času ko je kerščanska vojska obsedala Damjato, je bil tam tudi sv. Frančišek s svojimi tovariši, bil je namreč šel tje po morju iz želje marterništva. In ko so se kristijani pripravljali na dan boja, in je slišal to človek božji, je bil jako žalosten in je rekel svojemu tovarišu: „Ako se bodo zdaj sprijeli, mi je Gospod razodel, da bo slabo za kristijane; ali ke bi jaz to povedal, me

bi imeli za neumnega, ako pa molčim, me bo vest pekla.“ Tovarish mu odgovori: „Sprazni vest, in nič ne maraj, ako te bodo ljudje imeli za norca.“ Sv. Frančišek toraj z resnim opominjevanjem vojsko kristijanom odsvetuje ter jim napove v kratkem zgubo. Eno in drugo, kar je svetnik prerokoval, se je zgodilo, ker se je njegov svet zaničeval in kristijani so v vojski podlegli, tako da jih je bilo 6000 vjetih in pobitih. Svetnika je na to navdajalo ž njimi sočutje, one pa kesanje, ker so njegov svet zaničevali.

Ko je bil gospod Hugo še škof v Ostiji, je sv. oče prejel od Boga razodevenje, da bo on postal papež vojskujoče cerkve. Zato je vsakikrat, ko mu je pisal, rabil te besede: „Prečastitemu očetu in gospodu Hugonu, celega sveta škofu,“ s čemer je hotel reči, da je on izbran po božjem določilu za papeža vse cerkve.

Kako je bil mož božji Frančišek napolnjen z božjimi darovi, naj bo to v zgled, in to malo, kar se je reklo, naj zadostuje iz mnovega, tako da, gdor to želi znati, naj iz tega nekoliko izve.

XXV.

Njegova podoba.

V zaderžanju je bil sladak, v govoru prijazen, v molčanju zvest, v svetovanju previden, v duhu zmeren, v molitvi stanovit, v premišljevanju povzdignjen, v vsem goreč. V odpuščanju hiter, v jezi počasen, v umu prost, v razlaganju tenek, v izbiranju oprezen, v vsem enak, sè sabo ojster, z drugimi mehak, zgovoren v občevanju, blag v pogledu, zrel v obnašanju, po postavi sreden, približajoč se bolj majhnosti, temnih las, černe z lasmi ne popolnoma zabraščene brade, tenkih nog, jako suh, ojstre obleke, kratkega spanja, jako dolgih rok. In ker je bil jako ponižen, se je kazal vsem ljudem popolnoma krotkega; sè vsemi je bil koristno v soglasju, svetejši mej svetimi, mej grešniki kaker da bi bil eden izmed njih, tako, da je bila njegova pričujočnost vsem koristno ljubezniva.

XXVI.

Odperte bukve.

In ker je s celim srcem hrepenel biti v vsem volji božji vdan, je enkrat želel, da bi mu Gospod pokazal, na kak način bi mu mogel popolniše služiti, in kaka je posebna volja božja glede njega. Pristopil je torej k svetemu oljtarju, ter postavivši nanj svete evangeljske bukve, ponižno kleče Gospoda moli, da bi mu pri prvem odpertju tistih bukev blagovoljno pokazal, kar želi

(od njega), kaker beremo tudi, da je kak drugi, prejšnjih svetnikov prosil. Ko je od molitve vstal ter se prekrižal, in v prvič bukve odperl, je našel : „Terpljenje Gospoda našega Jezusa Kristusa“, in da ne bi mislil, da se je to le slučajno zgodilo, je enako odperl v drugič in v tretjič in naletel na ravno tisto ali enako. Spoznal je toraj mož poln Boga, da mu je po potu terpljenja in britkosti nasledovati Kristusa k slavi, kaker je pisano, ker je „bilo treba da Kristus terpi, in tako vstopi v svojo slavo“, Luk. XXIV. 26, akoravno se bolj zdi, da je to bilo predznamenje druge skrivnosti, katera se je imela kmalu potem v njemu zgoditi. (Konec prihodnjič).

Priporočilo v molitev.

V pobožno molitev se priporočajo rajni udje 3. reda skupščine goriske : Ana (Frančiška) Golja iz Grahovega, Katarina (Barbara) Šuligoj iz Gorenjega polja, Uršula (Elizabeta) Klavčič iz Podgore, Katarina (Ana) Kumar iz Gorice, Marija (Elizabeta) Prešeren iz Kromberga, Katarina (Elizabeta) Plesničar iz Čepovana, Marija (Frančiška) Makuc iz Loma ; biljanske : Terezija (Frančiška) iz Biljane ; Marijana Hribar, tretjerednica in prednjica Marijine družbe v. Kosezah, fara Vodice na Kranjskem.

Nadalje se priporočajo v molitev : A. K. duhovnik na Kranjskem ; mons. Ivan Abram, kanonik v Gorici ; J. R. za dar razumnosti, terdno zdravje, srečo in blagoslov v zakonskem stanu ; br. Frančšek, tretjerednik iz Verhpolja, zoper dve napaki zelo nevarni ; F. B., tr. iz Sela, priporoča svojo sestro tretjerednico, da bi ji Bog podelil zaupno in veselo serce ; neka sestra svoje na nogi bolno sestro, da bi ozdravela ; neka oseba, da bi dosegla svoj dobri namen ; neka tretjerednica iz Celja za stanovitnost v dobrem ; M. K. iz Vojnika za ljubo zdravje, če je božja volja in srečno zadnjo uro ; A. V. za pomoč v neki stiski, za zdravje celi družini, posebno za bolešno sestro ; neka oseba na Štajerskem, da bi mogla dolžnosti tretjega reda natanko dopolnjevati, za pomoč v dušnih in telesnih potrebah in za dar pravega spoznanja in sv. upanja ; neka oseba, da bi mogla v samostanu vse dolžnosti zvesto izpolnjevati ; neka tr., da bi mogla natanko dopolnjevati četrto božjo zapoved ; M. B. tr. da bi spoznala voljo božjo glede izvolitve svojega stanu, da bi zadobila tolažbo in mir v skušnjavah in britkostih, da bi nastopila pravo pot popolnosti ; dve duhovnici za goreče dušne pastirje in razširjenje Marijine družbe ; neka tretjerednica priporoča svojo sestro v samostanu za zdravje in stanovitnost v dobrem, brata, da bi spolnjeval pravila Marijine

družbe, sebe za poklic v samostan ali kamor je volja božja; neka bolna tr. v Novem mestu; tr. Katarina Birska za ljubo zdravje, da bi mogla nadalje Bogu služiti; družina M. v. Št. J., da bi se neka dolgoletna pravda srečno iztekla; J. M., da bi dolžnosti 3. reda zvesto spolnjeval; M. K. iz Ljutomera za ozdravljenje bolezni na plućih in srcu; neka mati priporoča svojega sinu; neki župnik tretjerednik priporoča v molitev svojo umobolno mater in svojega brata, ki vsled dolge bolezni hudo terpi, da bi po Marijini priprošnji zadobil milost srečne smerti; F. K. se priporoča vsem bratom in sestram treh redov sv. Fr. in vsem bravcem „Cvetja“.

Zahvalo za vslišano molitev

naznanjajo: Janez Suligoj iz Lokovca, da je lani in zopet letos ozdravel od influence; Marija G. tr. da je našla neko dragoceno reč, ki se je bila zgubila, priporočivši se sv. Antonu Pad.; neka oseba za srečno vernitev bratovo; tr. A. V. za Marijino pomoč v neki posebni britkosti; M. K. iz Vojnika za mnoge milosti prejete od Boga na priprošnjo sv. Jožefa; H. T., da je bil neki mladenič sprejet v 1. red sv. očeta Frančiška; A. M. za rešenje iz smertne nevarnosti; M. P., služkinja v Gradcu, za ozdravljenje neke osebe po priprošnji sv. Jožefa in Matere božja „od čudodelne svetinje“; K. B. iz Mirna za telesno ozdravljenje; duhovnik tretjerednik, da je bil vslišan v hudi stiski berž drugi dan obljubljene devetdnevnice; L. K. iz Loke pri Zid. mostu za zboljšanje zdravja po presv. Sercu Jezusovem in prebl. Dev. Mariji; I. V. župnik, za vslišanje presv. Sercu Jez., Mariji, sv. Jožefa, sv. Janezu evang. in sv. Antona Pad.; neka žena, M. G. tretjerednica v Šmartinu pri Slov. gradu, za tri prejete milosti, sv. misijon, poboljšanje njenega sinu in poravnanja nekega nasprotja od strani njenega brata; Liza Kos, posestnica v Arclinu, da je na njeno v 8. zv. Cvetja objavljeno oznanilo glede njene zgubljene sestre berž prejela iz Livka na Primorskem sporočilo, da se taka oseba nahaja na Kranjskem v Logatcu, in je bila res prava; M. B. tr. pri Sv. Ani v Sl. gor. za pomoč v veliki stiski; Fr. K. za srečen porod in več drugih milosti; Alojzija Rotar, tr., za ozdravljenje po šestmesečni hudi bolezni; Jozefa Debeljak, da se je zgubljeno tele, ki je bilo ušlo v gozd, drugi dan pri živini sosedne vasi po prošnji sv. Antona nepoškodovano našlo.

Na znanje:

Do srede júlja izide v Novem mestu v zalogi tretjega reda majhin zvezek „Porcijunkula“, kaj je, kje se dobiva in kaj tirja sv. cerkev za ta odpustek. Z nekaterimi molitvami za ta odpustek. — Zvezek bo obsegal kakih 24 strani majhine oblike; cena ne čez 5 soldov.

mn. im. in tož. pa kratko, ali vsaj primeroma z rod. krajšo in nepovdarjeno. Ako je v prvotni slovenščini mn. tož. ženy, dušę iz ženons, dušens, moramo sklepati, da je ed. rod. ženy, dušę iz ženoons, dušeens. Jako verjetno je nadalje, da je nastalo to, po izpadu mejsamoglasnega *j* in asimilaciji samoglasnikov v prvem primeru, iz ženojens, dušejens, kar bi stalo v taki razmeri proti im. in tož. ženons, dušens, kaker ssk. ed. rod. ašvâyâs proti mn. im. in tož. ašvâs. Prvotno breznazaljna končnica se je začela nadomeščati v tož. pač že v indoevr. dobi z nazaljno -ans, kar je dalo v prvotni slovenščini: -ons (oziroma -ens). V perv. slav. je prešel potem -n- tudi v im., da se ta zopet zenači s tož. Nadalje bi se bila mogla (v tem priterjujem prof. Bogorodickemu) ta sprememba razširiti na ed. rod., ki je imel, kaker kaže sskr., prej dvozdložno končnico -âjâs. Iz nje se je naredilo -ojens, -ejens, iz tega nadalje -oons, -eens, po analogiji primerov ki imajo ed. rod. enak mn. im. in tož., kaker: kosti. Vender pa bi bil mogel dobiti rod. svoj nazalj tudi, kaker sem sodil na prej omenjenem mestu (Cv. XIII. 8), namreč po nekaki kontaminaciji rodivnika na -âyâs z mestnikom na -âyâm; tudi iz âyâms bi dobili nadalje: -ojens, ejens*); oons, eens; y[s], e[s].

Drugo vprašanje, s katerim sem se pred leti precej trudil, je, kako je razlagati -go, končnica ed. rod. mošk. in sred. spola v zaim. sklauji? — B. se nagiblje k Miklošičevi misli, da je namreč to partikulja = ssk. gha, gr. γε, ne, kaker se je prej mislilo, stari dotični sufiks -sjo; piše namreč, da je:

,možno prinjati izmēnenije *g* v *h*, no nikak ne razviti etogo *g* iz *,
ibo pomimo togo, čto meždu zvukami *j* i *g* ležit sliškom značiteljnoje razstojanje, my ne znajem drugih slučajev takogo zvukavago izmēnenija v slavjanskib jazykah.“ —

Jaz sem o tem vprašanju pisal v Cv. VII. 10, 11, s čemer je primeriti Oblakova kritika v Archiv f. sl. Ph. XII. 504 id. in moj odgovor v Arch. XIV. 321 id. Tu sem, kaker mislim, prepričavno dokazal, da mej *j* in *g* ni tolike daljave, da bi bil prehod enega glasu v drugega težaven, in dalje, da v raznih naših slovenskih narečjih v več ali manj primerih *j* resnično prehaja v *g*, da torej nikaker nimamo pravičnega vzroka misliti, da v prvotni slovenščini to ni moglo tudi tako biti. V opazkah („Bemerkungen“) mojemu spisu dostavljenih je hotel sicer Oblak ovreči moje dokaze, ali v resnici jih pač ni overgel. Jaz sem skušal nadalje v novem spisu, istemu časopisu namenjenem, pojasniti neopravičenost Oblakovih vgovorov, ali prof. Jagiću se je zdelo to preveč pisanja o takih drobnostih. In jaz moram tudi sam priznati, da bi nadaljevanje moje pravde nikomer ne pomagalo k zveličanju; vender sem mislil, da bi vtegnilo koristiti zlasti mlajšim jezikoslovcem, ker bi se namreč zraven mogli nekoliko vaditi jeziko-

*) V tekstu nad črto stoji na omenjenem mestu: „V imenski sklanji se je ta padež že v prvotni slovenščini skerčil: v o d é, m e j é, (iz * v o l o j é, * m e d j' e j é).“ To je nerodno povedano, ker nisem mislil, da je naše v o d é naravnost iz v o d o j é; v o d é je iz v o d y', po analogiji m e j é itd. Tudi si moramo misliti kerčenje v prvotni slovenščini pred odpadom končnega s in pred sprijetjem n z e v e; oblike v o d o j é, m e d j' e j é torej pač nigrdar niso v resnici bile v jeziku.

slovnega preiskovanja in dokazovanja, kakeršno je napredku znanstva potrebno. Omenjeni moj spis je ostal torej nenatisnjen in tukaj se tudi ne more natisniti, ker je nemški in predolg. Ker je pa prilika, povem tu, kar sem odgovoril in morem zdaj odgovoriti na Oblakove „Bemerkungen“, koliker se tičejo končnice - g o.

Oblak se sklicuje v tej zadevi „auf die Ausführungen Leskien's (Die Decl. 109—113)“, t. j. na dokazovanje, katero sem jaz zavračal in menda zavrnil že v Cv. VII. 11. V svojem odgovoru sem torej še enkrat v pretres vzel Leskienova dva argumenta. Pervi je: „Dass die dabei nothwendige Verwandlung von *j* in *g* im Slavischen unmöglich sei, habe ich schon Beitr. V, 400 nachgewiesen“. Jaz sem mislil, da sem temu nasproti že na omenjenem mestu v Cvetju in potem v Arch. XIV. navel zadosti popolnoma gotovih primerov faktičnega prehoda *j* v *g*. Ali Oblaku niso bili zadosti: „So lange nicht andere Beispiele eines lautlichen Wandels des *j* in *g* nachgewiesen werden, muss dieser Erklärungsversuch entschieden zurückgewiesen werden“. — V odgovoru sem branil perve in navel tudi še „andere Beispiele“, pa Oblaku, ki je rokopis bral, tudi ti niso bili po volji. Še le pozneje se je prepričal, da mora biti moj nauk vender le pravi. Iz Sebeščan (na Ogerskem) mi je pisal 2. X. 1894 mej drugim:

„Oblak na -cke je vse polno in prehod *j* v *gj* (*g* + *j* in ne *g'*) je v govoru sebeščanske vasi (nekako v sredini Prekmurcev v gorovju = na brdih) skoraj splošen. Samo da se ta *gj* ne izgovarja v vseh slučajih popolnoma jednako n. pr. v *g*ljūnc skoraj ni slišati *j*, v *g*jej n. pr. je pa *g* jako slab. Iz *tj* se je razvil *tk* in pred temnimi samoglasniki celo še *tk'* n. pr. cvetke — cvetk'a (cvetje), sprotoletke (Frühling). O razlagi -cke iz -cje se tedaj ne da dvomiti. Podkrepi se lahko z enakimi pojavi v nekaterih macedon. dialektih n. pr. tretki in v nekaterih nemških (schwäbisch) narečjih, kjer se tudi *tk* za *tj* nahaja.“ —

Drugi argument Leskienov se opira na pripuščenje, da je sjo (sja) ko so ohranjeno v č b s o, in je tak: „Wenn die Auffassung des so als sja richtig ist, so kann t o g o nicht = t a s j a sein, da es durchaus keinen Grund gibt, warum nicht ein entsprechendes * t o s o entstehen sollte... Die Entstehung des t o g o ist ein ungelöstes Räthsel.“ — Oblak pa piše v „Bemerkungen“ celo: „für mich bleibt es ein unlösbares Räthsel, warum dasselbe sjo unter ganz gleichen Bedingungen und in derselben Sprache in dem einen Falle -s o, in dem andern -g o ergibt.“ — Moj odgovor je podobna uganka: „Warum wird u. g. g. B. u. i. d. S. in dem einen Falle s o, in dem andern g o als Genitivendung verwendet?“ Če je ne moremo rešiti, te uganke, ali smemo reči, da ni vzroka, da bi se bilo kedaj govorilo: k o g o, pa: č b s o? Sicer pa ni res, da so pogoji v obeh primerih enaki. Pred -g o stoji o (ozir. e), pred -s o pa stoji b; ali ni mogoče, da bi bil v tem vzrok, da je iz -sjo v enem primeru -g o, v drugem -s o? Pa tudi potreba krepkejšega razločka mej rečjo in osebo je lahko pripomogla, da se je končnica -sjo v k isjo drugači spremenila kaker pa v k o sjo; prim. tudi na eni strani: k e d ó, k t o, t k o, k o, na drugi: k a j, š t a, č a, c o. —

Iz vsega tega mora biti jasno, zakaj mene tudi Iljinskega spis „Roditel'nyj-li padež mēstoimenije č b s o“ (v Izvēstijah otděl. russk. jaz. VI. 2, str. 222 id.), ki hoče, da je č b s o = č b t o, torej -s o nekak neutrum zaimka s b, mene ni prepričal.